

Η κριτική σκέψη του Λίνου Πολίτη

Η νεοελληνική φιλολογική επιστήμη έχει αναδείξει μία πλειάδα προσωπικοτήτων που την υπηρέτησαν με αφοσίωση, αλλά και με πλήρη επίγνωση των δυσκολιών που παρουσιάζει η προσέγγιση των δημιουργημάτων του έντεχνου λόγου και πολύ περισσότερο η κριτική διερεύνηση και αποτύπωσή τους.

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΜΟΥΓΟΓΙΑΝΝΗ**

Η φιλοσοφική σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης στάθηκε η κιβωτός της προοδευτικής φιλολογικής σκέψης που με την ένταξη και την ποιότητα της διδασχής της, διαμόρφωσε σπάνιες φιλολογικές συνειδήσεις, που το έργο τους είχε απήχηση και πέραν των ορίων της χώρας.

Από τη δημιουργική αυτή κυψέλη και ως διδάσκων επί σειράν ετών, προέρχεται ο καθηγητής Λίνος Πολίτης, που συμπληρώθηκαν ήδη είκοσι χρόνια από το θάνατό του. Το Μορφωτικό Ίδρυμα της Εθνικής Τράπεζας (Μ.Ι.Ε.Τ.)

έχει μια ιδιαίτερη σχέση με τη δραστηριότητα του Λίνου Πολίτη, αφού η φυσιογνωμία του είναι απόλυτα συνυφασμένη με την προσωπικότητα του καθηγητή, ο οποίος ήταν από τους πρώτους, ανάμεσα στους διακεκριμένους πνευματικούς ανθρώπους που αποτέλεσαν το

Μια έκδοση του Μ.Ι.Ε.Τ.

πρώτο Διοικητικό Συμβούλιο του Μ.Ι.Ε.Τ. όταν ιδρύθηκε το 1966 από τον διοικητή της Τράπεζας Γεώργιο Μαύρο.

Το πρωτοπόρο αυτό για την εποχή του και για σήμερα πνευματικό Ίδρυμα, αναγκάστηκε να αναστείλει τη λειτουργία του επί δικτατορίας και να επαναδραστηριοποιηθεί με την μεταπολίτευση, όπως και πάλι ο Λίνος Πολίτης ήταν επίλεκτο μέλος του, ως το θάνατό του το 1982.

Ως παλαιογράφος υπήρξε ο εμπνευστής του Παλαιογραφικού Αρχείου του Μ.Ι.Ε.Τ., που σήμερα πιά αποτελεί θεσμό με τη δική του πλούσια ιστορία και σημαντικότερη ερευνητική, αρχειακή και διδακτική παρουσία στη χώρα μας αλλά και διεθνώς. Ως φιλόλογος μετέφερε από τη Θεσσαλονίκη τη “Βυζαντινή και Νεοελληνική Βιβλιοθήκη” και την ενέταξε στο εκδοτικό πρόγραμμα του Ιδρύματος.

Το βιβλίο που έχουμε στα χέρια μας αποτελεί ένα ελάχιστο φόρο τιμής του Ιδρύματος στον πολύτιμο συνεργάτη του, που εξέδωσε πρόσφατα με τον τίτλο: “Λίνος Πολίτης - Οι Βιβλιοκρισίες 1926 - 1973. Θέματα της Λογοτεχνίας μας - Εκδοτικά - Σολωμικά - παλαιογραφικά”. (Έκδοση Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα 2002, σ.σ. 493).

Η βιβλιοκρισία, τόσο από τον Λίνο Πολίτη όσον και από άλλους παλαιότερους, ασκούσαν ως υπεύθυνο λειτουργήμα από ανθρώπους ειδικούς που γνώριζαν σε βάθος το αντικείμενο που εκαλούντο να κρίνουν.

Η βιβλιοκριτική για τον Λίνο Πολίτη, αποτελούσε ουσιαστικό μέρος της επιστήμης του, ενώ πολλά από τα κείμενα αυτά ανάγονται στην περιοχή του φιλολογικού δοκιμίου ή της

αυτοδύναμης μελέτης και αποτελούν δείγματα εξαιρετικά και υποδείγματα μαζί του είδους που υπηρετούν.

Είκοσι χρόνια μετά το θάνατό του η έκδοσή αυτή έρχεται να υπογραμμίσει κάτι που ίσως δεν έχει τονιστεί όσο θάπρεπε: ότι δηλαδή ο ξεχωριστός αυτός νεοελληνιστής καλλιέργησε σε όλη του την πνευματική διαδρομή και με ιδιαίτερη μάλιστα προσπάθεια την επιστημονική βιβλιοκρισία, ένα είδος γραφτού λόγου ελάχιστα αυτοφυές, που συνδέεται πάντοτε με την παρουσία ενός προγενέστερου κειμένου. Κατ’ αυτόν τον τρόπο είναι απόλυτα δικαιολογημένη η άποψη του καθηγητή του Αριστοτέλειου Παναγιώτη Μουλά, ο οποίος προλογίζει την έκδοση, σύμφωνα με την οποία η “Βιβλιοκρισία ορίζεται ως απάντηση σε ένα ερώτημα.

Κάτι σαν διάλογος, επίλογος ή αντίλογος σε έναν λόγο”, ενώ ο ίδιος ο Πολίτης σημειώνει κάπου πως “Η κριτική, θετική ή αρνητική, αποβλέπει πέραν από πρόσωπα σε συγκεκριμένους αντικειμενικούς στόχους”.

Ως παλαιογράφος, γραμματολόγος, ανθολόγος, βιβλιογράφος, εκδότης, ερμηνευτής κειμένων κ.λπ. ο Λίνος Πολίτης παρουσιάζει ένα ευρύτατο φάσμα ερευνητικών και συγγραφικών ενδιαφερόντων. Στον τόμο αυτόν αποθησαυρίζονται όλες οι βιβλιοκρισίες του από την αρχή της σταδιοδρομίας του το 1926 ως το 1973.

Η πρώτη ενότητα περιλαμβάνει θέματα της λογοτεχνίας μας και αφορά βιβλιοκρισίες που έχουν ευρύτερο γραμματολογικό χαρακτήρα ή κινούνται στην περιοχή της κριτικής αποτίμησης. Η δεύτερη ενότητα συγκεντρώνει βιβλιοκρισίες που ασχολούνται πρωτίστως με τα εκδοτικά προβλήματα της νεοελληνικής γραμματείας, μιας περιοχής που η παρέμβαση του Λίνου Πολίτη υπήρξε πρωτοποριακή και αποφασιστική.

Η τρίτη ενότητα αποθησαυρίζει όλες τις βιβλιοκρισίες τις σχετικές με το Σολωμό, ενώ η τέταρτη και τελευταία ενότητα στεγάζει όσες βιβλιοκρισίες καταπάνονται με θέματα παλαιογραφικά.

Φυσικά η σειρά των κειμένων σε κάθε ενότητα είναι αυστηρά χρονολογική.

Την γενική επίβλεψη της έκδοσης είχε ο διευθυντής του Μορφωτικού Ιδρύματος της Εθνικής Τράπεζας Διονύσης Καψάλης που έγραψε και τον πρόλογο, ενώ το εισαγωγικό σημείωμα έγραψε ο καθηγητής Παναγιώτης Μουλλάς.